

Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΛΟΥ

Αθήνα 28 Ιαν. 1988

Αριθ. Γνωμ. 1

ΠΡΟΣ Τον Συμβολαιογραφικό Σύλλογο
Εφετείου Ναυπλίου

Σε απάντηση του υπ' αριθμ. 1822/1987 εγγράφου σας, με το οποίο διατυπώνετε το ερώτημα εάν είναι υποχρεωτική ή μη παράσταση δικηγόρων σε πολυπρόσωπες δικαιοπράξεις, έχομε την τιμή να σας γνωρίσωμε ότι η γνώμη μας είναι η ακόλουθη:

Με το άρθρο 42 παρ. 1 του Ν.Δ. 3026/54 "περί του Κώδικος των Δικηγόρων", ορίζεται μεταξύ άλλων, ότι "επί συμβολαιογραφικών εγγράφων εν γένει, αντικείμενον έχόντων την σύσταση, μετάθεση, αλλοίωση, ή κατάργηση πραγματικών δικαιωμάτων επί ακινήτων και πλοίων και εφ' όσον οι ανωτέρω συμβάσεις έχουν αντικείμενο τουλάχιστον 300.000 δραχμών, απαιτείται η παράσταση δικηγόρου δι' έκαστον των συμβαλλομένων μερών". Ας σημειωθεί ότι το ανωτέρω ποσό των 300.000 δραχμών, δια μεν τις περιφέρειες των Δικηγορικών Συλλόγων Αθηνών και Πειραιώς αυξήθηκε σε δραχ. 5.000.000 δια των υπ' αριθμ. 125403 της 22.11.1954 και 63347 της 7.7.1975 αντιστοίχως αποφάσεων του Υπουργού Δικαιοσύνης, δια δε τις λοιπές περιφέρειες αυξήθηκε σε δραχ. 750.000 δια του άρθρου 1 του Ν. 950/1979. Περαιτέρω με την διάταξη του άρθρου 161 παρ. 1 του ίδιου Δικηγορικού Κώδικα, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 25 του Νόμου 723/1977 (ΟΕΚ 300 Α'), ορίζεται ότι "δια την σύνταξη ιδιωτικών εγγράφων ή σχεδίων δημοσίων εγγράφων περί πώσης φύσεως δικαιοπραξίας, το ελάχιστον όριον της αμοιβής του δικηγόρου εκάστου των μερών ορίζεται επί τη βάση της αξίας του αντικειμένου αυτής α) δια

το μέχρι των 5.000.000 δραχμών ποσό εις ποσοστόν 1% και β) δια τα από των 5.000.000 δραχμών και πέραν εις ποσοστόν 0,5%". Εξάλλου δια της παρ.2 του άρθρου 25 του ως άνω νόμου 723/1977, ορίζεται ότι η κατά την παρ.1 του άρθρου 161 του Δικηγορικού Κώδικα αμοιβή του δικηγόρου προκαταβάλλεται εις τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο, ο οποίος και αποδίδει τούτην εις τον δικαιούχον δικηγόρο μετά παρέλευση 15 τουλάχιστον ημερών. Από την ως άνω διάταξη της παρ.1 του άρθρου 161 του Δικηγορικού Κώδικα συνάγεται σαφώς, ότι η αμοιβή του δικηγόρου στις πολυπρόσωπες δικαιοπραξίες ορίζεται επί τη βάση της αξίας του αντικειμένου της δικαιοπραξίας. Αντικείμενο δε της δικαιοπραξίας είναι το εις έκαστον των συμβαλλομένων μερών ανήκον ποσοστόν συγκυριότητας, επί της αξίας του οποίου πρέπει κατά την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 161 παρ.1 του Ν.Δ.3026/54 να καθορισθεί και η καταβλητέα αμοιβή του δικηγόρου (βλ. υπ' αριθ. 715/1979 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου του Κράτους). Η άποψη αυτή είναι σύμφωνη με την λογική ερμηνεία του νόμου και το περί δικαίου αίτημα, η ορθότητά της δε συνεκικκουρεύεται και από τα εξής: 1) Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για την καθ' ύλην αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων σε περίπτωση ομοδικίας, αν πρόκειται για διαιρετά δικαιώματα, λαμβάνεται υπ' όψη το αίτημα κάθε ενόχου ή το αιτούμενο από κάθε ενάγόμενο. 2) Κατά το άρθρο 101 του Δικηγορικού Κώδικα, σε περίπτωση σωρεύσεως περισσοτέρων αγωνών στο ίδιο δικόγραφο, για κάθε μιά από τις σωρευμένες ανωγές οφείλεται ιδιαίτερη αμοιβή επί τη βάση του ποσού ή του αιτήματος, ως εάν οι ανωγές αυτές συνετάσσοντο κεχωρισμένως σε ιδιαίτερα δικόγραφα. (Α.Π.363/1980 Νομ.θέμα 28-1980σελ.1737). 3) Στις πολυπρόσωπες και πολλαπλές δικαιοπραξίες, καθένας συμβαλλόμενος μπορεί να παρουσιάσει με δικό του δικηγόρο που θ' αμοιωθεί ανάλογα με το μερίδιό του. Στις περιπτώσεις όμως που το μερίδιό του είναι κάτω του υποχρεωτικού ορίου δεν απαιτείται υποχρεωτική παράσταση δικηγόρου. και 4) Οι πολλαπλές και πολυπρόσωπες δικαιοπραξίες μπορούν να καταρτισθούν με περισσότερα του ενός συμβόλαια, αφού η κατάρτισή τους με περισσότερα του ενός συμβόλαια δεν είναι απαγορευτική, ούτε και προσκρούει στην παρ.2 του άρθρου 19 του Ν.723/1977, κατά την οποία σε περιπτώσεις δικαιοπραξίας ιδανικού μεριδίου ακινήτου ο συμβολαιογράφος είναι υποχρεωμένος να λάβει υπόψη του τις προγενέστερες μεταβιβάσεις ιδανικών μεριδίων του αυτού ακινήτου μεταξύ των αυτών συμβαλλομένων μερών, γιατί στην προκειμένη περίπτωση δεν πρόκειται περί μεταβιβάσεως ιδανικών μεριδίων του αυτού ακινήτου μεταξύ των αυτών συμβαλλομένων μερών, αλλά περί μεταβιβάσεως ιδανικών μεριδίων του αυτού ακινήτου μεταξύ διαφορετικών συμβαλλομένων μερών. Η κατάρτιση όμως των πολλαπλών και πολυπρόσωπων δικαιοπραξιών με πολλά συμβόλαια εκτός τούτο επιφέρει άκοπη οικονομική επιβάρυνση των συμβαλλομένων, δημιουργεί και πλείστα όσα προβλήματα που περιπλέκουν και δυσχεραίνουν τις συναλλαγές. Μετά υπό όλα όσα εκτέθηκαν αναλυτικώς πιο πάνω, συνάγεται κατά τρόπο σαφή και αναμφίβολο, ότι η αμοιβή του δικηγόρου στις περιπτώσεις καταρτίσεως πολυπρόσωπων δικαιοπραξιών θα πρέπει να καθορίζεται όχι επί του συνόλου της αξίας, αλλά μόνον επί της αξίας του ανήκοντος στον καθένα χωριστό συγκύριο μερίδιό.

Ο Αντεισογγελέας του Λοιού Πάγου
Παν. Τρασουλέας